

**FRONTIERA ROMÂNNO-MAGHIARĂ,
LIANT SAU DELIMITARE PENTRU
PROCESUL DE POST-ADERARE AL
ROMÂNIEI ȘI UNGARIEI?**

Luminița ȘOPRONI
Universitatea din Oradea

Rezumat

România și Ungaria sunt astăzi două țări care împărtășesc aceeași dorință: aceea de a deveni membre active și responsabile ale marii familii europene. Chiar dacă startul a fost puțin decalat – Ungaria a aderat la UE în 2004, iar România în 2007 – evoluțiile post-aderare ale celor două state demonstrează același efort realizat în direcția integrării complete în Uniunea Europeană, prin aderarea la Zona Euro. Prin această lucrare ne propunem să aflăm dacă frontiera dintre cele două state joacă rol de legătură sau de demarcare între evoluțiile economice ale celor două state-membre ale Uniunii Europene. În acest scop, vom analiza conjunctura economică, evoluția indicatorilor economici și starea diverselor domenii ale economiilor vecine.

Cuvinte cheie: Uniunea Europeană, agențiile de rating, investiții străine directe

După o expansiune economică prelungită, economia țărilor din Europa Centrală și de Est a început să înregistreze ritmuri moderate de creștere, datorită cererii externe mai reduse – urmare a reducerii cererii din Europa de Vest –, a unor condiții mai stricte de finanțare externă și, mai ales, a efectelor crizei financiare internaționale.

Fondul Monetar Internațional prognozează pentru anii următori continuarea reducerii creșterii economice în regiune, de la aproximativ 6% în 2007 la circa 4% în 2008 și 3% în 2009. Cererea tot mai redusă din Europa de Vest va reduce exporturile și investițiile, iar inflația ridicată va avea o influență negativă asupra veniturilor reale și a

**THE ROMANIAN – HUNGARIAN
BORDER, LINK OR DELIMITATION
FOR THE POST-ADHESION PROCESS
OF ROMANIA AND HUNGARY?**

Luminita SOPRONI
University of Oradea, Romania

Abstract

Today, Romania and Hungary are two countries which are sharing the same wish: to become active and responsible members of the new great European family. Even if the start was slightly differentiated – Hungary acceded to EU in 2004 and Romania in 2007 – the post-adhesion evolutions of the two countries are demonstrating the same effort towards the complete integration in the European Union, through the adherence to the Euro Zone. This paper intends to reveal if the border between the two states plays a connection or demarcation role between the economic evolutions of these two member-states of the European Union. On this matter, we will analyze the economic conjuncture, the evolution of the economic indexes and the condition of the different fields of the neighboring economies.

Keywords: European Union, rating agencies, foreign direct investments

After a prolonged economical growth, the economy of the countries in the Central and Eastern Europe has begun to display a medium rate of growth, due to the lower external demand – as a result of the demand decrease in the Western Europe – due to stricter conditions of external financing and, more importantly, due to the outcome of the international financial crisis.

The International Monetary Fund forecasts for the years to come the continuous decrease of the economical growth in the region, from approximately 6% in 2007 to approximately 4% in 2008 and 3% in 2009. The ever decreasing demand in the Western Europe

consumului (IMF, *World Economic Outlook*, octombrie 2008).

Conjunctura economică

După aderarea la UE în ianuarie 2007, România a intrat într-o nouă fază de **creștere economică**, cu investiții străine substanțiale. Rata de creștere a PIB a fost de 8,4% în 2004 și s-a redus foarte mult în 2005, la 4,1% (IMF, *World Economic Outlook*, aprilie 2008), din cauza inundațiilor și sporirii importurilor. Însă, începând cu anul 2006, țara a înregistrat evoluții spectaculoase ale ratei de creștere: 8.6% în 2006 și 6,0% în 2007. Pentru 2008, previziunile sunt de asemenea foarte bune, rata de creștere urmând să se situeze la nivelul de 9.1% (Comisia Națională de Prognoză, *Prognoza de toamnă 2008*). PIB-ul României a crescut cu 6% în 2007 ca urmare a expansiunii sectoarelor construcțiilor și serviciilor, care au reușit să compenseze declinul puternic înregistrat de sectorul agricol (-1.3%). Factorii care au condus la scăderea producției agricole au fost: seceta, randamentele scăzute, diminuarea suprafețelor cultivate și suprafețele rămase necultivate (peste un milion de hectare). Construcțiile reprezintă una dintre cele mai dinamice ramuri ale economiei, unde ritmul de creștere a fost de 37.5% în anul 2007, adică a fost cel mai mare din Europa. Serviciile înregistrează de asemenea o evoluție crescătoare, reprezentând în 2007 peste 50% în structura formării PIB, iar industria își menține în ultimii ani o pondere în jurul a 27-28% din PIB. În 2008, creșterea a depășit previziunile de la începutul anului (de 6,5%), datorită în primul rând producției agricole foarte bune realizate în acest an, care a generat o creștere a sectorului agricol față de anul 2007 de 15.2% (Vezi Tabelul 1).

În prognoza sa economică de toamnă 2008, Comisia Europeană consideră că economia României este supraîncălzită, iar creșterea se va reduce. Deși în prima jumătate a anului 2008 creșterea economică s-a accelerat, la 8,8%, în a doua parte a anului 2008 se

will reduce exports and investments, and the high inflation will have a negative influence on the real revenues and expenditure (IMF, *World Economic Outlook*, October 2008).

The economical situation

After adhering to the EU in January 2007, Romania has entered a new phase of **economical growth**, with major foreign investments. The growth rate of the GDP (Gross Domestic Product) was 8.4% in 2004 and decreased substantially in 2005, to 4.1% (IMF, *World Economic Outlook*, April 2008) as a result of the flood and imports increase. Nevertheless, beginning with 2006, the country has seen spectacular evolutions in the growth rates: 8.6% in 2006 and 6.0% in 2007%. For 2008, the forecasts continue to be very bright, the anticipation being for a level of 9.1%. (National Forecast Commission, *Autumn forecast 2008*). Romania's GDP increased by 6% in 2007 as a result of the expansion of such economical areas as the constructions and services, that were able to compensate for the major decline of the agricultural sector (-1.3%). The factors that have led to the decrease in the agricultural product were: the drought, the low productivity rates, the reduction of the cultivated areas and the surfaces left uncultivated (more than one million hectares). Constructions field represents one of the most dynamic economy branches: in 2007 it has increased with 37.5%, the highest level in Europe. Services have also increased, representing more than 50% of GDP; the industry has the same value in the last years, which is about 27-28% of GDP. In 2008, the increase exceeded the previsions from the beginning of the year (6.5%), mainly due to the very good agricultural production from this year, that generated an increase of 15.2% in the agricultural sector by comparison to 2007 (See Table 1).

In its 2008 autumn economical forecast, the European Commission considers that Romania's economy is „overheated”, and the

asteaptă o moderare a cererii interne (ca urmare a crizei financiare mondiale), dar va exista încă o rată mare de creștere economică, de 8,5% pentru anul 2008, rezultat și al evoluției pozitive a agriculturii după seceta din 2007. În continuare, Comisia anticipează o reducere a creșterii economice la 4,7% în 2009 și la 5% în 2010 (European Commission, *Economic Forecast. Autumn 2008*).

Fondul Monetar Internațional prognozează de asemenea o reducere importantă a creșterii economice a României pentru următorii ani, cu o valoare de 4.8% în 2009, ca urmare a încetirii avansului economic susținut de consum, a politicii monetare restrictive în ceea ce privește creditele și a situației financiare internaționale care va influența negativ fluxurile de investiții. Reprezentantul FMI pentru România consideră că există "o gamă largă de incertitudini legate de această perspectivă din cauză că sunt dificil de evaluat efectele pe care le vor avea turbulențele actuale" (Agenția de știri Mediafax, 23 septembrie 2008).

Ungaria se confruntă în ultimii ani cu o situație mult mai dificilă decât România. După ce a beneficiat de o relansare a activității sale economice în 2004 în urma aderării la Uniunea Europeană, Ungaria a înregistrat o reducere a ratei de creștere a PIB-ului comparativ cu restul Europei: de la 4.8% în 2004, a coborât la 4.1% în 2005 și la 3.9% în 2006 (IMF, *World Economic Outlook*, aprilie 2008). În 2005, creșterea economică a înregistrat o valoare redusă în comparație cu cele înregistrate de celelalte economii care au aderat în mai 2004 la UE. Diferența a fost și mai mare în 2006, când creșterea PIB s-a redus la 3.9%, într-o perioadă în care o mare parte a țărilor europene au înregistrat ritmuri de creștere accelerată. Potrivit lui Askoka Mody, Director al Departamentului European al FMI, semnalele unor probleme de substanță au început să apară înainte de a fi inițiată consolidarea. La jumătatea anului 2006,

growth will slow down. Even though during the first half of 2008 the economical growth has speeded up to 8.8%, during the second half of 2008 a reduction of the internal demand is expected (as a result of the international financial crisis), but still, a high growth rate will be experienced, a growth of 8.5% for 2008, subsequent to the positive evolution of the agriculture after the drought of 2007. Furthermore, the Commission anticipates a slowing of the economical development to 4.7% in 2009 and to 5% in 2010 (European Commission, *Economic Forecast. Autumn 2008*).

The International Monetary Fund also forecasts a major reduction of the economical growth of Romania for the following years, with a value of 4.8% in 2009, as a consequence of the decrease in the economical growth supported by expenditure, a consequence of the restricting monetary policy for credits and of the international financial situation that will have a negative influence on investments. The IMF representative for Romania considers that there is a „large amount of incertitude about this prospect because it is difficult to evaluate the effects that the present turbulence will have” (Mediafax News Agency, 23 September 2008).

Over the last few years, Hungary has been facing a much more difficult situation than Romania. After it benefited from an economic revival in 2004, subsequent to its adhering to the European Union, Hungary recorded a decrease in the growth of the GDP as compared to the rest of Europe: from 4.8% in 2004 to 4.1% in 2005 and 3.9% in 2006 (IMF, *World Economic Outlook*, April 2008). In 2005, the economic growth had a lower value as compared to that of the other economies which had joined the European Union in 2004. The difference was even greater in 2006, when the GDP growth decreased to 3.9%, in a period of time when many of the European countries have had an accelerated growth pace. According to Askoka Mody,

înainte de a fi anunțată consolidarea fiscală, investițiile s-au redus substanțial. Acest lucru, spune Mody, a fost neașteptat și a reprezentat un semnal de alarmă privind faptul că investitorii devin din ce în ce mai prudenți în ceea ce privește viitorul Ungariei (The Budapest Sun, 24 octombrie 2007). Consumul privat a început de asemenea să se reducă înainte de a fi anunțat pachetul de măsuri de consolidare fiscală, conținând condiții mai flexibile de angajare și temperând salariile reale nete. În acest context, specialiștii FMI au prognozat și reducerea profitabilității relative a Ungariei. Investițiile naționale brute au scăzut la 23% din PIB în 2006, în timp ce investițiile străine directe au crescut la 2.7% din PIB (IMF, *Hungary. Staff Report for the 2007 Article IV Consultation*, 2007). Începând cu ultimele luni ale lui 2006, rata de creștere a PIB-ului, în jur de 3 procente, a coborât sub cea înregistrată în zona euro. Conform experților FMI, previziunile pentru anii următori anunță o ușoară relansare a creșterii, de 1.8% în 2008 și 2.5% în 2009 (IMF, *World Economic Outlook*, aprilie 2008). Rata ridicată a șomajului contribuie la menținerea unei rate reduse de creștere a consumului. Evoluțiile recente ale investițiilor nu sunt nici ele favorabile, iar impasul virtual al împrumuturilor corporative contribuie de asemenea la menținerea investițiilor la un nivel scăzut (IMF, *Hungary. Staff Report...*, 2007). Creșterea economică s-a redus la 1,1% în 2007 față de media istorică înregistrată în perioada 2001-2006. Măsurile de austeritate financiară adoptate la jumătatea anului 2006 au avut un rol important în această încetinire. Sectorul privat a înregistrat o ușoară revenire, cheltuielile de consum crescând cu 0.7% în 2007, în ciuda descreșterii de aproape 5% a salariului real. La nivelul anului 2007, sectorul agricol, altădată preponderent, reprezenta doar 4,2% din PIB, la egalitate cu sectorul construcțiilor. Industria contribuia în proporție de 25,2% la realizarea PIB, iar serviciile contribuie cu 66,4% (*CEE Economic Data – Outlook for 2009-2010*, Issue 2, 2008).

Executive of the European Department of the IMF, indicators of in depth issues have been visible before the consolidation was initiated. By mid 2006, before the fiscal consolidation was made public, investments decreased substantially. Mody says that this was rather unexpected and represented a warning of the fact that investors were becoming increasingly cautious concerning Hungary's future (The Budapest Sun, 24 October 2007). Private consumption has also started decreasing before the fiscal consolidation policies were announced, and the latter included more lax employment provisions and leveling real net incomes. Within this context IMF specialists have also forecasted a decrease in Hungary's relative profitability. Gross national investments decreased to 23% of GDP in 2006, while foreign direct investments increased to 2.7% of GDP (IMF, *Hungary. Staff Report for the 2007 Article IV Consultation*, 2007). Beginning with the last months of 2006, the growth rate of the GDP (around 3%) dropped down under the rate manifested in the Euro Zone. According to IMF experts, the forecasts for the following years announce a slight resilience of the economic growth: 1.8% in 2008 and 2.5% in 2009 (IMF, *World Economic Outlook*, April 2008). The high rate of unemployment contributes to maintaining a low growth rate in consumption. Recent developments of the investments are not favorable either, and the virtual standstill in corporate borrowing contributes to keeping investments at a low level (IMF, *Hungary. Staff Report...*, 2007). Economic growth was reduced to 1.1% in 2007 as compared to the historical average of 2001-2006. The severe financial measures adopted at the middle of 2006 have had a significant role in slowing down the pace. The private sector has had a slight improvement, consumption costs increased by 0.7% in 2007, despite the 5% decrease of the real salary. For the year of 2007, the agricultural sector, dominant in former days, represented only 4.2 % of the GDP, equal to the construction sector. The industry amounted to a percentage

Această evoluție moderat pozitivă a continuat și în prima jumătate a anului 2008, însă a fost anihilată de criza financiară internațională. Piețele financiare ungare au fost puternic afectate începând din octombrie 2008. Țara s-a confruntat cu înghețarea pieței obligațiunilor guvernamentale, căderea bursei de valori și deprecierea severă a forintului. Aceste evenimente au fost provocate de vulnerabilitățile Ungariei, ca de exemplu datoria externă foarte mare. Prin urmare, pentru 2008 Comisia Europeană prognozează o creștere de 1.7%, iar pentru 2009 de numai 0,7% (EC, *Economic Forecast. Autumn 2008*). Premierul Ungariei consideră că recesiunea în care a intrat Ungaria este de durată (18 luni) și partea cea mai grea încă nu a apărut. Economia Ungariei va încetini și mai mult în 2009, în contextul în care exporturile scad, iar consumul la nivel național este afectat de limitările bugetare și de scăderea salariilor. În acest context, guvernul ungar a lansat un plan de stimulii economici pentru a salva țara de la recesiune, însă controlul strict al bugetului nu permite noi cheltuieli, iar banca centrală a avertizat că refacerea economică va fi lentă (Budapest Business Journal online, noiembrie 2008).

Politica monetară

În România, începând din anul 2000, dezinflația a fost continuă, fenomenul fiind confirmat de rata medie anuală a inflației, care a scăzut de la un an la altul, de la 45,7% în 2000 la 6,6% în 2006 și la 4,8% în 2007 (IMF, *World Economic Outlook*, April 2008). Un rol deosebit în acest sens l-a avut trecerea, în anul 2005, la strategia de țintire directă a inflației, care a avut efectul ancorării la niveluri scăzute a anticipațiilor inflaționiste. Pentru anul 2008 previziunile nu sunt însă deloc optimiste, Comisia Națională de Prognoză estimând un nivel de 8% pentru inflația medie (Agenția de știri Mediafax). În raportul asupra inflației, publicat la începutul lunii februarie 2008, Banca Națională a României a revizuit în creștere, cu 1,6 puncte

of 25.2% of the GDP, and services contributed with 66.4% (*CEE Economic Data – Outlook for 2009-2010*, Issue 2, 2008).

This moderately positive evolution continued in the first half of 2008 but was annihilated by an international financial crisis. Hungarian financial markets were strongly affected starting October 2008. The country faced with the freeze of the government bonds market, the fall of the stock market and the severe depreciation of the forint. These events were brought about by Hungary's weaknesses, for instance the highly significant external debt. Consequently, the European Commission foresees a 1.7% increase for 2008 and only a 0.7% increase for 2009 (EC, *Economic Forecast. Autumn 2008*). The Prime Minister of Hungary feels that the recession which Hungary has entered is long term (18 months) and the difficult part is yet to come. Hungary's economy will slow down even more in 2009, as export drops and the national consumption is connected to budget limitations and salary drops. Therefore, the Hungarian government has launched a plan of economical stimulants in order to save the country from recession, but the strict budget control doesn't allow new expenses and the central bank has sent a warning that the economical regeneration will be slow (Budapest Business Journal online, November 2008).

Monetary policy

Starting with 2000, disinflation in Romania has been continuous, the phenomenon being confirmed by the annual inflation average rate, which dropped every year from 45.7% in 2000 to 6.6% in 2006 and 4.8% in 2007 (IMF, *World Economic Outlook*, April 2008). In 2005, the strategy of direct inflation targeting had a special role in this process; consequently, the prognoses of the inflation level had low values. The anticipations for 2008 are not very optimistic and the National Commission of Prognosis has estimated a level of 8% for the average inflation

procentuale, prognoza de inflație pentru acest an, de la 4,3% la 5,9%, și estimează pentru decembrie 2009 o inflație anuală de 3,9% (BNR, *Raport asupra inflației*, februarie 2008). Datele publicate de Oficiul European de Statistică, EUROSTAT, confirmă previziunile, arătând că inflația anuală din România a fost de 7,3% în ianuarie 2008 față de aceeași lună a anului trecut, plasând țara noastră pe locul șapte în UE și de 8% în februarie, când România a mai avansat două locuri în topul european al ratei inflației, ajungând pe locul cinci, devansată doar de unele țări baltice și de Bulgaria (EUROSTAT, februarie 2008).

Creșterea inflației a determinat Banca Centrală, pe 26 martie 2008, să sporească rata dobânzii de politică monetară cu jumătate de punct procentual, de la 9% la 9,5% (Comunicat de presă BNR, 26 martie 2008). Astfel se încearcă frânarea consumului și apetitului românilor pentru credite, care amplifică inflația. Aceasta a fost a patra majorare consecutivă a dobânzii de politică monetară operată de Banca Centrală, după ce, până la 31 octombrie 2007, rata dobânzii-cheie era de 7%. BNR își motivează deciziile prin analizele efectuate care confirmă perspectivele situației ratei anuale a inflației în următoarele luni peste limita superioară a intervalului de variație, din cauza persistenței presiunilor exercitate de cererea internă în exces, dar și a prelungirii efectelor unor șocuri de natura ofertei (în principal prețurile internaționale ale combustibililor și ale produselor alimentare). De altfel, în Programul de Convergență elaborat de Guvernul României, se consideră că „rata dobânzii de politică monetară, politicile de control al condițiilor de lichiditate pe piața monetară și măsurile suplimentare menite să încetinească ritmul de creștere a creditului neguvernamental trebuie să fie pilonii principali ai controlului cererii agregate.” (Guvernul României, *Programul de convergență 2006-2009*).

(Mediafax News Agency). In the report on inflation published at the beginning of February 2008, the National Bank of Romania (NBR) revised by 1.6 per cent the increase for the inflation forecast in 2008, from 4.3% to 5.9 %, while the estimated value of inflation for December 2009 is 3.9% (NBR, *Inflation Report*, February 2008). The data given to publicity by the European Office of Statistics, Eurostat, confirms the provisions, showing that the annual inflation in Romania has been 7.3% in January 2008 as compared to the same month of the last year (placing our country on the seventh place in the European Union) and 8% in February, when Romania went two places up in the European top of inflation rate, reaching place five, left behind only by the Baltic countries and Bulgaria (EUROSTAT, February 2008).

On 26th of March 2008 the increase of the inflation has determined the Central Bank to increase the monetary policy rate from 9% to 9.5% (NBR Press release, March 2008). Thus they are trying to decrease the consumption and the possibility of opening new credits which increase the inflation. This is the fourth consecutive increase of the monetary policy rate performed by the Central Bank; on 31 October 2007 the key interest rate was 7%. The National Bank of Romania explains that the analyses performed confirm the possibility of achieving an annual inflation rate above the highest limit of the variation band due to the continuous and excessive domestic demand and also due to the lasting effects of the shocks caused by the nature of the offer (mainly the international prices for food and fuels). In the Convergence Programme 2006-2009 elaborated by the Romanian Government they consider that „the monetary policy rate together with the policy of market liquidity control and the additional measures aimed at slowing down the pace of non-government credit growth are expected to be the main pillars of controlling the aggregate demand” (Government of Romania, *Convergence Programme 2006-2009*).

La data de 31 iulie 2008, Consiliul de Administrație al BNR a decis majorarea ratei dobânzii de politică monetară la 10,25% pe an. Contextul creat de evoluțiile macroeconomice interne și de climatul incert de pe piețele internaționale a determinat BNR, în ședința din 30 octombrie 2008, să ia decizia de menținere a ratei dobânzii de politică monetară la nivelul de 10,25% pe an. Decizia a avut drept scop asigurarea unui echilibru între creșterea progresivă a restricțiilor monetare ca urmare a sporirii inflației, în vederea atingerii obiectivelor de dezinflație pe termen mediu, și prudența necesară în condițiile apariției unor noi surse de risc pe plan macroeconomic (Comunicate de presă BNR, 2008).

Ca urmare a turbulențelor persistente de pe piețele financiare și a încetinirii activității la nivel global, pentru sfârșitul anului 2008 și anul 2009 se așteaptă o încetinire a creșterii economice și o creștere a ratei inflației. De altfel, în cel mai recent raport trimestrial asupra inflației, BNR a revizuit încă o dată în creștere rata inflației pentru anul 2008, de la 6,6% la 6,7%, aceste cifre fiind mult deasupra celor de la începutul anului. Această evoluție a fost generată de presiunile exercitate de creșterea costului unitar al muncii, creșterea prețurilor externe ale produselor industriale și de accentuarea excesului de cerere în urma creșterii importante a veniturilor populației și a creditelor acordate sectorului privat. Estimările aferente anului 2009 au fost și ele modificate de la 4,2% la 4,5% (BNR, *Raport asupra inflației*, noiembrie 2008). Guvernatorul BNR a motivat decizia prin incertitudinile mari existente pe piață în perioada analizată.

În ceea ce privește rata inflației, Ungaria avea o situație mult mai bună comparativ cu România la orizontul anului 2000, când înregistra o rată a inflației de numai 9,8%, mult inferioară față de procentul de 45,7% al României, rată ce a evoluat în sens descrescător în anii 2000-2003, ajungând la

On July 31, 2008, the Administration Council of the NBR decided to increase the monetary policy rate to 10.25% per year. The context created by the internal macroeconomic evolutions and the uncertain climate of the international markets rendered NBR to decide, in its session of October 30, 2008 to the monetary policy rate at 10.25% per year. The decision had as aim to provide a balance between the gradual growth of monetary restrictions – as a result of increased inflation, in order to achieve medium term disinflation targets, and the required caution due to the emergence of new sources of risk on the macroeconomic side (NBR Press releases, 2008).

As a consequence of the ongoing turbulence on the financial markets and of the slowing down of the overall activity, a slowing of the economic growth and an increase of the inflation rate are expected towards the end of 2008 and 2009. Besides, in the most recent quarterly report over inflation, NBR has once again revised the inflation rate for 2008 from 6.6% to 6.7%, with these figures being much over the ones from the beginning of the year. This evolution has been generated by the pressure exerted by the growth of labor unit cost, the increase of the external prices of industrial products and by the demand excess subsequent to the population income increase and of the credits given to the private sector. The forecasts for 2009 have also been modified from 4.2% to 4.5% (NBR, *Inflation Report*, November 2008). The NBR Governor motivated the decision by the major uncertainties on the market during the period analyzed.

As far as the inflation rate is concerned, at the beginning of 2000, Hungary was far better off than Romania, having a 9.8% inflation rate, as compared to Romania's rate of 45.7%. The rate of inflation in Hungary gradually decreased in 2000-2003, reaching 4.6% in 2003. The year when Hungary joined the

4,6% în 2003. Anul aderării la Uniunea Europeană (2004) a adus pentru Ungaria o inflație mai mare, cu o valoare de 6,8%, însă în anii următori rata inflației s-a redus mult, înregistrând valori de 3,6% în 2005 și 3,9% în 2006. În 2007 însă presiunea inflaționistă a crescut, inflația ajungând la 7.9%. Previzunile FMI pentru anii următori sunt de 5,5% pentru 2008 și 3.4% pentru 2009 (IMF, *World Economic Outlook*, octombrie 2008). În anul 2008, inflația a atins valoarea de 6,5% în august, fiind cu mult peste ținta stabilită de banca centrală, de 3%. Avansul inflaționist a împins Banca Națională a Ungariei să modifice ținta de inflație la 6,3% pentru 2008 și 4,1% pentru anul 2009 (Magyar Nemzeti Bank, *Quarterly Report on Inflation*, august 2008).

Rata dobânzii de politică monetară stabilită de Banca Națională a Ungariei (Magyar Nemzeti Bank) a rămas neschimbată din 27 mai 2008, la 8,5%, fiind a doua din UE, după România. Însă Consiliul Monetar al Băncii Centrale a decis în ședința extraordinară din 22 octombrie 2008 să majoreze rata dobânzii de referință la 11,5% (Banca Națională a Ungariei, *Comunicat de presă*, octombrie 2008), după ce forintul s-a depreciat la un nivel record față de euro. Decizia vine într-un moment în care Ungaria se străduiește să-și consolideze piețele financiare și să înlăture impactul crizei financiare globale, pe fondul scăderii avansului economiei și a majorării deficitului bugetar, ceea ce a determinat investitorii să vândă activele pe care le dețineau pe piața ungară. Unii analiști au apreciat că decizia autorităților maghiare a fost unul dintre ultimele mijloace pe care Ungaria le are la îndemână pentru sprijinirea monedei naționale (Capitalul.ro, 23 octombrie 2008).

Ajutoare externe

Creșterea economică foarte redusă a Ungariei din 2008 exprimă faptul că încetinirea din zona euro a fost deja resimțită în această țară și că efectele crizei financiare internaționale o

European Union (2004) the value of inflation was higher (6.8%) but decreased afterwards to 3.6% in 2005 and 3.9% in 2006. Nevertheless, in 2007 the inflation pressure determined the inflation to reach 7.9%. The IMF forecast for the following years is 5.5% for 2008 and 3.4% for 2009 (IMF, *World Economic Outlook*, October 2008). In August 2008 the inflation rate reached 6.5 %, high above the target value of 3% set by the Central Bank. This increase determined the National Bank of Hungary (Magyar Nemzeti Bank) to modify the inflation target to 6.3% in 2008 and 4,1% in 2009 (Magyar Nemzeti Bank, *Quarterly Report on Inflation*, August 2008).

The monetary policy rate set by the National Bank of Hungary has had the same value of 8,5% since May 27, 2008, second in EU only to Romania's rate. The Monetary Council of the Central Bank decided in its extraordinary session held on October 22, 2008 to increase to monetary policy rate to 11,5% (Magyar Nemzeti Bank, *Press release*, October 2008), after the forint's significant depreciation to the euro. The decision is made in a time when Hungary is trying to consolidate its financial markets and to annihilate the impact of the global financial crisis, against a background of decreased economical growth and increased budget deficit, which lead investors to sell the assets they owned on the Hungarian market. Some analysts think that the decision of the Hungarian authorities was one of the last means Hungary has for supporting the national currency (Capitalul.ro, 23 October 2008).

External support

Hungary's very low economic growth in 2008 is an indicator that the slowing down in the Eurozone has already been felt in this country and that the effects of the international financial crisis have a major impact upon it. Hungary's economic perspectives are not encouraging, since the country has had to impose severe fiscal and monetary targets, in

afectează în mare măsură. Perspectivele economice sunt în defavoarea Ungariei, care a fost nevoită să impună restricții rigide de politică fiscală și monetară pentru a putea obține pachetul de salvare de la FMI, în valoare de 25 de miliarde de dolari, în luna octombrie a acestui an. Acest pachet impune ținte fiscale stricte, ceea ce va împiedica autoritățile maghiare să sporească cheltuielile pentru a stimula creșterea economică (se impune chiar reducerea cheltuielilor, incluzând aici și înghețarea salariilor). Astfel, Banca Națională a Ungariei a crescut rata dobânzii cu trei puncte procentuale (la 11,5%), în timp ce băncile centrale din Cehia și Slovacia au redus ratele dobânzii, pe fundalul unei inflații în scădere, ele fiind pregătite să continue reducerea ratelor dobânzii, în pas cu Banca Centrală Europeană (Capitalul.ro, 17 noiembrie 2008). În plus, Banca Centrală Europeană a anunțat că va furniza un împrumut de până la cinci miliarde de euro pentru Banca Centrală a Ungariei, care urmează să prezinte un pachet amplu de măsuri destinate susținerii piețelor financiare interne (Romania Liberă online, 16 octombrie 2008).

România, confruntată și ea cu cerințe înalte în ceea ce privește finanțarea externă, a fost până acum foarte puțin influențată de încetinirea economică din Europa, aflându-se însă sub riscul supraîncălzirii. Deocamdată, autoritățile române consideră că țara nu are nevoie de ajutor financiar extern. Cu toate acestea, unii experți financiari îndeamnă și România, alături de alte țări din zonă, să apeleze la un împrumut de la FMI sau BCE, întrucât consideră că ajutorul extern este singura ieșire pentru țară din criza financiară globală (Gândul, 28 octombrie 2008).

Evaluarea agențiilor de rating

Agențiile internaționale de rating consideră că țările emergente sunt cele mai vulnerabile în fața crizei financiare internaționale din cauza deficitelor de cont curent mari și a riscurilor ridicate legate de datoria externă pe termen

order to be able to receive the IMF support package of 25 billion USD in October 2008. This package includes strict fiscal targets, which will prevent Hungarian authorities from increasing expenses so as to stimulate economic growth (here included reducing expenses, even freezing salaries). Thus, last month, the National Bank of Hungary increased the interest rate by 3 per cent points (to 11.5%), while Central Banks in Czech Republic and Slovakia reduced it in the foregoing weeks, in accordance with the European Central Bank (Capitalul.ro, 17 November 2008). Moreover, the European Central Bank (ECB) announced that it will provide the Central Bank of Hungary with a loan up to 5 billion euro, while the latter is to present an extensive package of policies targeting the support of the internal financial markets (Romania Libera online, 16 October 2008).

Romania also is facing high demands as per the external financing but, so far, has been influenced to a much reduced extent by Europe's economic slowing down. However, Romania is threatened by overheating. For the moment, the Romanian authorities think that the country is in no need of external financial support. Nevertheless, some of the financial experts encourage Romania, as well as other countries in the region, to require loans from the IMF or the ECB, as they see external support to be the sole solution for the country to overcome the consequences of the global financial crisis (Gândul, 28 October 2008).

The evaluation of the rating agencies

International rating agencies consider the emergent countries to be most vulnerable to the international financial crisis due to high current account deficits and to important risk concerning short term external debt (See Table 2).

Standard & Poor's has lowered in October 2008 Romania's rating for long-term foreign currency sovereign credit from BBB- to BB+

scurt (Vezi Tabelul 2).

Agenția de evaluare financiară *Standard & Poor's* a coborât în octombrie 2008 ratingul României pentru împrumuturile în valută pe termen lung la BB+, de la BBB-, și calificativul pentru creditele pe termen scurt de la A-3 la B, cu perspectivă negativă, ca urmare a riscurilor legate de finanțare, ceea ce a surprins analiștii, banca centrală și piața financiară. Deși chiar și cele mai pesimiste estimări indică o creștere semnificativă a economiei sale, România are cel mai scăzut rating din Uniunea Europeană, inferior celui atribuit altor țări care au intrat oficial în criză. Guvernatorul Băncii Naționale a României a criticat în termeni duri decizia S&P de a reduce ratingul României, afirmând că datoria publică a țării se află la un nivel scăzut (12% din PIB), contrar datelor luate în calcul de agenție. Analiza efectuată de Banca Națională a României evidențiază că decizia *Standard & Poor's* este nejustificată în contextul în care alte state din regiune dețin în continuare calificative din categoria investment grade, deși anumiți indicatori macroeconomici reflectă o vulnerabilitate cel puțin egală cu cea a României, iar percepția pieței cu privire la riscul de țară al României este destul de diferită de opinia agenției de evaluare financiară (Website Ziarul Financiar, octombrie-noiembrie 2008; Agenția Română pentru Investiții Străine, 11 noiembrie 2008).

Standard & Poor's a coborât și ratingul Ungariei la BBB de la BBB+ cu perspectivă negativă, afirmând că „ratingul ar putea fi coborât și mai mult dacă ajustarea economică se va dovedi și mai devastatoare decât se prevede sau dacă susținerea politică pentru consolidarea fiscală ar da greș”. Analiștii maghiari, spre deosebire de colegii lor români, nu au fost luați prin surprindere de deciziile agențiilor de rating, fapt susținut și de lipsa aproape totală de reacție a pieței (anunțul *Standard & Poor's* nu a determinat decât o minimă depreciere a forintului în raport cu euro). Ei consideră că decizia

with negative outlook, and to B from A-3 for short-term foreign currency sovereign credit, as a consequence of financing risks; this has dazzled the analysts, the Central Bank and the financial market. Although even the most pessimistic appraisals show a significant growth of its economy, Romania has the lowest rating in the European Union, lower than that of the countries who have officially reached a crisis. The Governor of the National Bank of Romania has roughly criticized S&P's decision to downgrade Romania's rating, stating that the public debt of the country is at a low level (12% of GDP), contrary to the information looked into by the agency. The analysis made by the National Bank of Romania shows that *Standard & Poor's* decision is groundless, taking into consideration that other states in the region still have investment grade, despite the fact that certain macroeconomic indicators show a vulnerability at least as significant as Romania's, and the market's perception concerning Romania's country risk is rather different than that of the financial evaluation agency (Ziarul Financiar Website, October-November 2008; Romanian Agency for Foreign Investment, 11 November 2008).

Standard & Poor's lowered its credit rating on Hungary as well, to BBB from BBB+ with negative outlook, stating that „the ratings could be lowered further if the economic adjustment were to prove more disruptive than currently expected or if political support for fiscal consolidation were to falter”. The Hungarian analysts, unlike the Romanian ones, weren't surprised by the decision taken by the rating agency, which was noticed due to a nearly entire lack of reaction on the market (the *Standard & Poor's* announcement has only determined a minimal depreciation of the forint compared to the euro). They feel that the agency's decision was to be expected, due to the fact that Hungary's economy is extremely vulnerable at the moment, and that their country is the focal point of the crisis in Central and Eastern Europe and the crisis was

agenției era de așteptat, dat fiind faptul că economia Ungariei este extrem de vulnerabilă în prezent, că țara lor este punctul focal al crizei din Europa Centrală și de Est, iar criza a fost previzibilă. De aceea, ei consideră că statul ar fi trebuit să ia din timp unele măsuri împotriva crizei, iar politica economică proastă din perioada 2000-2006 (inflație mare, rate ale dobânzii ridicate, creștere economică redusă și instabilă, datorie externă în creștere) este un factor care a agravat criza (CIB Bank Ungaria, noiembrie 2008).

Agenția *Fitch* a redus și ea în noiembrie ratingurile României și Ungariei, alături de alte două țări emergente (Bulgaria și Kazakhstan), întrucât consideră că acestea sunt expuse unor riscuri foarte mari ca urmare a adâncirii deficitelor de cont curent și a dependenței de finanțarea externă. Din cele patru țări downgradeate, România a fost cel mai rău sancționată, deoarece i-a fost redus ratingul cu două puncte procentuale, la statutul de *junk*. Țara a fost retrogradată la BB+ cu perspectivă negativă, de la BBB. Analistii *Fitch* își motivează decizia prin îngrijorarea indusă de cadrul de politică macroeconomică a țării și de abilitatea sa de a evita o criză economică și financiară. După ratingul de țară, *Fitch* a continuat cu scăderea ratingurilor pentru cinci bănci din România. Președintele Asociației Române a Băncilor, Radu Ghețea, susține însă că retrogradarea băncilor este legată strict de scăderea calificativului de țară și nu are la bază performanțele băncilor respective, care au o stabilitate foarte mare. La rândul său, Agenția Română pentru Investiții Străine consideră că scăderea ratingului României de către *Fitch* nu este justificată de evoluțiile macroeconomice și că țara va continua să reprezinte și pe viitor o destinație atractivă și profitabilă pentru plasarea de capital, deși ritmul de creștere a investițiilor străine se va reduce, pe fondul crizei mondiale. Analistii financiari din cadrul Asociației Analistilor Financiar-Bancari din România susțin și ei că retrogradarea ratingului României nu a fost fundamentată

predictable. Therefore, they believe the state should have taken certain measures against the crisis a long time ago, and the bad economical policies between 2000 and 2006 (high inflation and interest rate, low and unstable economical growth, growing external debt) is a factor that has only worsen the crisis (CIB Bank Hungary, november 2008).

Fitch has also downgraded Romania and Hungary's ratings in November, alongside of two emerging countries (Bulgaria and Kazakhstan), as they felt that they were exposed to large risks as a consequence of an increasing current account deficits and the dependence of external financing. Out of the four downgraded countries, Romania was most severely ratified, because its credit rating was cut by two notches to junk status. The country was downgraded to BB+ with negative outlook from BBB. The *Fitch* analysts motivate their decision with the concern induced by the economical politics of the country and its ability to avoid a financial and economical crisis. After reducing the country's rating, *Fitch* went on to downgrade the ratings of five different banks in Romania. The president of the Romanian Association of Banks, Radu Ghețea, claims that the downgrade of the banks is strictly connected to the downgrading of the country and not to the banks' performances which have a high stability. The Romanian Agency for Foreign Investments think that the decrease of Romania's rating by *Fitch* cannot be explained by the economical evolution and that the country will continue to be an attractive and profitable destination for investments, even though the rate of foreign investment growth will decrease, due to the world crisis. The financial analysts within the Association of The Financial and Banking Analysts of Romania also claim that the downgrading of Romania's rating wasn't an economically founded decision, although they admit that there have been economical politics mistakes (The Money Channel.ro;

economic, însă admit că s-au făcut și greșeli de politici economice (The Money Channel.ro; MoneyLine.ro; HotNews.ro, November 2008).

Ungaria a suferit un tratament mai puțin sever, fiind retrogradată de la BBB+ la BBB cu perspectivă stabilă. În cazul Ungariei, decizia reflectă gravitatea recesiunii în care se află țara și corecția dezechilibrelor macroeconomice. Ajutorul acordat Ungariei de către FMI a eliminat riscurile privind finanțarea externă și pe cele de lichiditate, motiv pentru care Fitch a asociat ratingurilor perspectiva stabilă (The Money Channel.ro).

În ceea ce privește pozițiile României și Ungariei în clasamentul țărilor din Europa Centrală și de Est, analiștii economici români consideră că este nejustificată situarea României pe ultimul loc, având în vedere că Ungaria are o situație economică mult mai proastă. Potrivit europarlamentarului Daniel Dăianu, fost Ministru de Finanțe al României, principalul avantaj al Ungariei este deficitul de cont curent mult mai redus, la jumătate față de cel al României, urmat de istoricul de rating mai bun ca România (Bloombiz.ro, octombrie 2008). Deși scăderea ratingului de țară ar putea speria investitorii, România păstrează avantajul unei piețe în creștere.

Având în vedere greșelile pe care le-au făcut agențiile de rating în trecut, se pare că evaluările lor nu mai contează chiar atât de mult pentru marii investitori. Acest lucru se datorează, pe de o parte, faptului că și-au pierdut credibilitatea, iar, pe de altă parte, evaluării pe care o realizează în mod independent aceste firme și care le permite o analiză corectă a riscurilor de pe piețele internaționale. Cu toate acestea, ratingurile acordate de agenții, pe termen lung vor scumpi finanțarea externă, ceea ce s-ar putea reflecta în scăderea abruptă a creșterii economice a celor două țări în 2009.

Investițiile străine directe

MoneyLine.ro; HotNews.ro, November 2008).

Hungary was given a less severe attendance, being downgraded one notch from BBB+ to BBB with stable outlook. In Hungary's case, the decision shows the seriousness of the recession in which the country abides at the moment and the correction of the economical imbalance. The help given to Hungary by IMF has eliminated the risks concerning external financing and liquidity, and therefore, Fitch assigned its ratings a stable perspective (The Money Channel.ro).

As for Romania and Hungary's position in the classification of the countries in Central and Eastern Europe, the Romanian economical analysts think that placing Romania on the last position is groundless, considering that Hungary's economical situation is much worse. According to the euro parliamentarian Daniel Daianu – former Minister of Finances of Romania – Hungary's main advantage is the lower current account deficit, half of Romania's, and the rating's history which is far better than that of Romania (Bloombiz.ro, October 2008). Although the country's rating decrease might scare the investors, Romania still has the advantage of an expanding market.

Considering the mistakes made by the rating agencies in the past, it appears that their evaluations are not quite as significant as they used to be to the investors. This is due to, on the one hand, their loss of credibility, and on the other, to the evaluation that this investing companies will accomplish independently which therefore allows a fair analysis of the risks on the international markets. However, the ratings given by agencies, on long term will mark up the external financing, which might be seen in an abrupt decrease of the economical growth of the two countries in 2009.

Foreign Direct Investment

Europa Centrală și de Est atrage 28% din proiecte și captează 58% din locurile de muncă create. În 2007, proiectele de investiții din Europa Centrală și de Est au crescut cu 15%, în ciuda reducerii cu 7% a creării de locuri de muncă (față de 29% mai puține locuri de muncă în Europa Vestică și 18% mai puține pe continent). Majoritatea investițiilor realizate în Europa Centrală și de Est sunt în domeniul industriei (87%). Sectorul serviciilor a înregistrat o reducere în 2007 față de anul precedent, iar partea de piață a regiunii în domeniul investițiilor în servicii a rămas mică (13% față de 60% în Europa de Vest) (*Ernst & Young's 2008 European Attractiveness Survey*).

În 2007, România se afla pe primul loc în Europa Centrală și de Est ca număr de proiecte de ISD, cu o evoluție crescătoare din 2005 și între primele 10 țări europene ca număr de joburi create, captând 7,1% din joburile create în Europa (Vezi Tabelul 3, 4). Profilul investițiilor rămâne predominant industrial, cu 91% joburi create în domeniu. Înrautățirea rating-ului de țară, operată succesiv în octombrie și noiembrie 2008 de două agenții internaționale (S&P și Fitch), au scos România din grupul țărilor cu grad investițional, ceea ce oferă perspective nefavorabile pentru anii următori în ceea ce privește atragerea investițiilor străine. Mulți analiști români consideră însă că această retrogradare va fi reanalizată în scurt timp, nefiind corect fundamentată și fiind influențată de criza internațională și de o serie de măsuri pripite de politică economică ale guvernului român (creșterile salariale anunțate). Prin urmare, România are șanse să rămână și în continuare o destinație atractivă pentru investiții, deși criza internațională va conduce la reducerea ritmului de creștere a investițiilor străine.

Ungaria, după ce a dominat o perioadă clasamentul țărilor din regiune, ca urmare a măsurilor de consolidare fiscală, a deprecierei masive a forintului și, mai nou, a

Central and Eastern Europe attracts 28% of the projects and captures 58% of all jobs created. In 2007, investment projects into Central and Eastern Europe grew by 15%, despite a 7% fall in job creation (against 29% fewer jobs in Western Europe and 18% fewer across the continent). Most of the investments in Central and Eastern Europe are in the industry area (87%). The service sector recorded a decrease in 2007 compared to the year before, and the market part of the region in the area of service investments has remained reduced – 13% compared to 60% in Western Europe (*Ernst & Young's 2008 European Attractiveness Survey*).

In 2007, Romania was at the top in Central and Eastern Europe concerning the number of FDI projects, with a growing evolution since 2005 and in the top 10 European countries concerning the number of jobs created, tapping 7.1% of the jobs created in Europe (See Table 3, 4). The main investments are still in the industrial area, with 91% of the jobs having been created in this area. The worsening of the country's rating successively in October and November 2008 by two different international agencies (S&P and Fitch), have removed Romania from the group of the countries with investing rate, which offers unfavorable perspectives for the following years regarding attracting foreign investments. Many Romanian analysts feel that this downgrade will be reviewed shortly, being wrongly based and influenced by the international crisis and by a series of rushed actions concerning economical politics performed by the Romanian government (the announced salary growth). Therefore, Romania might still be an attractive destination for investments, although the international crisis will lead to the decrease of the foreign investment growth rate.

Hungary – after dominating the top of the countries in the region for awhile, as a consequence of the measurements for fiscal consolidation, massive depreciation of the

consecințelor negative puternice ale crizei financiare, a fost depășită atât de România, cât și de alte țări central-europene deoarece mulți investitori străini și-au vândut activele de pe piața maghiară (Vezi Tabelul 4). Totuși, la nivelul anului 2007, se afla în topul primelor 10 țări de origine, pe locul al șaptelea ca număr de locuri de muncă create (dar în urma României). În ceea ce privește numărul de proiecte, Ungaria a atras cu 25% mai multe proiecte, în special în domeniul manufacturier și logistic, urcând 4 poziții față de anul 2006, când nu era prezentă în top 10 (*Ernst & Young's 2008 European Attractiveness Survey*). La începutul anilor 1990, privatizarea bazată pe piață, un fenomen unic în Europa Centrală și de Est la acel moment, a reprezentat principalul stimul pentru investițiile străine în Ungaria. ISD au fost cruciale în sporirea performanțelor economice ale țării și au constituit motorul din spatele succesului economic al Ungariei o bună perioadă de timp. Ungaria s-a concentrat mai intens pe atragerea tehnologiilor avansate și inovațiilor în producția de bunuri, ceea ce reprezintă o valoare adăugată mai mare. Investițiile în cercetare și dezvoltare, TIC, biotehnologii, logistică au devenit foarte importante. Nu numai o serie de mari producători și furnizori de servicii s-au stabilit în Ungaria, dar aceștia au adus pe teritoriul țării și marii furnizorii importanți pe plan internațional, împreună cu subcontractanții acestora. La nivelul anului 2006 existau peste 30.000 companii cu participare străină în Ungaria. Ca și în celelalte state europene, investitorii străini din țările UE-15 au realizat majoritatea investițiilor în Ungaria (79%). Proximitatea geografică și relațiile istorice explică dominația investitorilor europeni. Cel mai important partener a fost Germania, cu 30% din totalul ISD, urmată de Olanda (18%) și Austria (11%). Cel mai important investitor ne-european a fost SUA, cu 5% din total, iar dintre țările Asiei – Japonia și Coreea de Sud au jucat un rol tot mai mare în ISD (*Hungarian Investment and Trade Development Agency, 2006*).

forint and more recently, of the powerful negative consequences of the financial crisis – was surpassed by Romania as well as by other central European countries due to the fact that many foreign investors sold their assets on the Hungarian market (See Table 4). Still, in 2007, it was in the top 10 countries of origin, on the 7th place as number of jobs created (but behind Romania). Concerning the number of projects, Hungary has drawn 25% more projects, notably manufacturing and logistics, climbing four positions on the scale compared to 2006, when it didn't even make it to top ten (*Ernst & Young's 2008 European Attractiveness Survey*). At the beginning of the 1990s, the market base privatization, a unique phenomenon in Central and Eastern Europe at the time, was the main stimulation for foreign investments in Hungary. FDI were crucial in the heightening of the country's economical performances and have built the motor behind Hungary's economical success for a good while. Hungary focused intensely on attracting advanced technologies and innovations in good production, which represents a higher added value. Investments in research and development, ICT, biotechnologies and logistics have become highly important. Not only have a high number of producers and service providers established in Hungary, but they have also brought within the country the main international suppliers, alongside with their subsidies. In 2006, there were over 30.000 companies with foreign capital in Hungary.

Just like in all the other European states, the foreign investors from the UE-15 countries have been the main investors in Hungary (79%). Geographic proximity and historical relations explain the majority of European investors. It's most important partner was Germany, participating with 30% of the total FDI, followed by Netherlands (18%) and Austria (11%). The most significant non European investor was USA, with 5% of the total, and from the Asian countries, Japan and South Korea have had an expanding significance in FDI (*Hungarian*

Studiul realizat de compania de consultanță Ernst & Young, [2008 Southeast Europe Attractiveness Survey](#), relevă faptul că Europa de Sud-Est începe să recupereze rămânerea în urmă față de Europa Centrală, deoarece atractivitatea acestei regiuni pentru potențialii investitori a crescut cu 4% în 2008 față de 2007, în timp ce atractivitatea Europei Centrale s-a redus cu 2% în aceeași perioadă. Topul celor mai atractive țări pentru investiții din regiune este condus de România, urmată de Turcia, Bulgaria și Grecia. România conduce și clasamentul realizat în funcție de numărul proiectelor de ISD, aici fiind secondată de Serbia și Bulgaria. Pe harta psihologică trasată în funcție de percepție versus realitate, România este de asemenea lider detașat, având ca puncte tari costul muncii, potențiala sporire a productivității și competența forței de muncă, iar ca puncte slabe infrastructurile de telecomunicații, de transport și logistice și climatul social (Ernst & Young, 2008 *Southeast Europe Attractiveness Survey*).

În ultimii ani, investitorii străini au realizat faptul că România reprezintă o piață de consum puternică și matură și au orientat trendul investițional și către consumul în masă prin dezvoltarea de proiecte cu precădere în domeniul serviciilor, însă procente semnificative sunt deținute și de investițiile în domeniul financiar-bancar și în sectorul comunicațiilor (Business Standard.ro, 16 mai 2008). Îmbunătățirea mediului de afaceri, efectele introducerii cotei unice de impozitare și atitudinea pozitivă a partenerilor străini față de România au condus la atragerea unui volum de investiții străine directe important în perioada 2005 – 2008. În anul 2006 investițiile străine directe au atins valoarea cea mai mare începând cu anul 1990. Recordul ISD din 2006 s-a datorat unui plus de încredere pe care România l-a câștigat prin stabilitatea și predictibilitatea climatului investițional, unei politici fiscale competitive, costuri reduse și forță de muncă calificată și

Investment and Trade Development Agency, 2006).

The study made by the company Ernst & Young, *2008 Southeast Europe Attractiveness Survey*, shows the fact that Southeast Europe is bridging the gap with Central Europe, because the attractiveness of this region for potential investors has grown by 4% in 2008 compared to 2007, whereas Central Europe's attractiveness has diminished by 2% over the same period of time. The top of the most attractive countries for investments of the region is led by Romania, followed by Turkey, Bulgaria and Greece. Romania also lies first in the top of the countries with most number of FDI projects, followed by Serbia and Bulgaria. On the psychological map drawn according to perception versus reality, Romania is also a detached leader, its strong points being labor costs, potential productivity increase and labor skills and its weaknesses, telecommunication infrastructures, transport and logistics infrastructures and social climate (Ernst & Young, 2008 *Southeast Europe Attractiveness Survey*).

Over the past years, foreign investors have come to realize the fact that Romania is a powerful and mature consumer market. They have directed the investing trend towards mass consumption by developing projects mainly in the service area, but there are significant percentages in the financial and banking area, as well as communications (Business Standard.ro, 16 May 2008). The improvement of the business environment, the introduction of the unique rate of tax and a positive attitude of the foreign partners towards Romania have led to attracting a significant number of FDI between 2005 and 2008. In 2006, foreign direct investment has reached its highest level after 1990. The FDI record of 2006 is due to an extra amount of trust that Romania has earned through stability and predictability of the investing climate, competitive fiscal politics, low costs and qualified work and the nearing of

apropiatei aderări la Uniunea Europeană, ceea ce a conferit celor ce au ales România pentru implementarea capacităților de producție, accesul la piața unică Europeană. În 2007, investițiile străine directe în România au înregistrat un nivel de 7250 milioane euro, din care 31% reprezintă acțiuni în capital ale investitorilor străini, 18% profituri reinvestite și 51% creditul net primit de la investitorii străini direcți, inclusiv tranzacțiile intragrup. Principalele domenii în care s-au realizat ISD au fost: industria prelucrătoare (32,9% din total), intermediere financiară și asigurări (23,3%), comerț en-gros și retail (14%), construcții și imobiliare (7,8%), telecomunicații (6,5%) și servicii pentru întreprinderi (4,5%). Cele mai importante țări de origine ale ISD au fost: Austria (21,4%), Olanda (16,3%), Germania (11,7%), Franța (8,8%) și Grecia (7,5%) (BNR, *Foreign Direct Investment in Romania as of 31 December 2007*). Potrivit Agenției Române pentru Investiții Străine, „volumul total al investițiilor străine directe atrase în România a atins 7.194 miliarde în primele 9 luni ale lui 2008, reprezentând o creștere cu 40% față de aceeași perioadă a anului 2007 și acoperind 56,6% din deficitul de cont curent al perioadei ianuarie-septembrie 2008 (restul de 47,3% fiind reprezentat de creditele intragrup)” (ARIS, 12 noiembrie 2008).

Criza financiară internațională începe să fie resimțită și în domeniul ISD la nivelul Europei. Investitorii potențiali își vor reanaliza planurile și deciziile de investiții pentru anii următori și cu siguranță unii își vor amâna investițiile. Evaluările negative ale instituțiilor internaționale de rating și lipsa de încredere vor influența nivelul investițiilor în Uniunea Europeană și în special în țările emergente ale acesteia, modificând cotele de piață ale țărilor și generând schimbări în structura ISD pe domenii.

Concluzii

Astăzi economia mondială este dominată de o expresie aflată pe buzele tuturor: „criza

Romania's joining of the European Union, which gave access to the unique European market to those who chose Romania for implementing their production abilities. In 2007, foreign direct investment in Romania has reached a level of 7 250 million euros, 31% representing foreign direct investors' equity stakes in the share capital of direct investment enterprises, 18% reinvested earnings and 51% the net credit received from direct foreign investors, including from within the group. The main areas where FDI has been accomplished were: manufacturing (32.9% of total), financial intermediation and insurance (23.3%), wholesale and retail trade (14%), construction and real estate (7.8%), telecommunications (6.5%) and services rendered to enterprises (4.5%). The main countries that have done FDI in Romania were: Austria (21.4%), Netherlands (16.3%), Germany (11.7%), France (8.8%) and Greece (7.5%) (NBR, *Foreign Direct Investment in Romania as of 31 December 2007*). According to the Romanian Agency for Foreign Investment, „the total volume of foreign direct investments attracted in Romania reached Euro 7.194 billion in the first 9 months of 2008, representing a 40 % increase as against the same period 2007 and covering 56.6% of the January-September 2008 current account deficit (the rest of 47.3% is represented by intra-group credits)” (Romanian Agency for Foreign Investment, 12 November 2008).

The international financial crisis is starting to be felt in the FDI area all over Europe. The potential investors will reanalyze their plans and investment decisions for the following years and some will certainly postpone their investments. The negative evaluations of the international rating institutions and lack of trust will influence the level of investments in the European Union and especially in its emerging countries, changing the market shares of these countries and generating changes in the FDI area structure.

financiară internațională”, care influențează toate domeniile economiei unei țări, politicile sale economice, imaginea și credibilitatea sa în ochii investitorilor străini. De altfel, această criză pare a fi unicul numitor comun dintre cele două țări vecine, România și Ungaria. Deși vecine și membre recente ale Uniunii Europene, cele două state au parcursuri economice diferite, marcate de politicile economice naționale, de strategiile alese de guverne și de modul în care sunt percepute la nivel internațional.

Noul „tigrul al Estului” versus „elevul slab al clasei” – o situație durabilă?

Creșterea economică a României este una din cele mai spectaculoase ale regiunii, țara fiind considerată de unii noul „tigrul al Estului”. Această creștere se bazează însă în mare parte pe consum, ceea ce va reprezenta cu siguranță o problemă în anii următori, în care criza financiară va obliga statul să adopte politici de restricționare a consumului. La polul opus, Ungaria este considerată „elevul slab” al clasei noilor membri ai UE, deoarece se confruntă de câțiva ani cu o creștere economică redusă și o rată a șomajului ridicată, care pare că o conduce în prezent spre o recesiune prelungită. Prin urmare, țara a fost nevoită să apeleze la ajutor financiar extern, ceea ce i-a sporit și mai mult datoria externă și așa foarte mare. Inflația a contribuit și ea la inversarea raportului de forțe între cele două țări: dacă în anul 2000 Ungaria avea o situație mult mai bună comparativ cu România (rata inflației Ungariei era de numai 9,8%, iar a României de 45,7%), anul 2008 găsește cele două state într-o situație complet diferită, cu valori asemănătoare ale inflației. Țintele de inflație stabilite de băncile centrale ale celor două țări pentru 2009 sunt 3,5% pentru România și 4,1% pentru Ungaria. Și în ceea ce privește investițiile străine directe, România și-a întrecut vecina, cel puțin până în 2008, atât în domeniul atractivității țării pentru investitorii străini, cât și al numărului de proiecte atrase și de locuri de muncă create. Însă aici apare o diferență

Conclusions

Nowadays, the world economy is dominated by an idiom widely used: “the international economical crisis”, which influences all the areas of a country’s economy, its economical politics, its image and credibility in the eyes of the foreign investors. For that matter, this crisis seems to be the only common ground between the two neighboring countries, Romania and Hungary. Despite being neighbors and having both only recently entered the European Union, the two states have different economical paths, marked by national economical politics, the strategies chosen by the governments and the way they are internationally seen.

The new “tiger of the East” versus the “poorly prepared student” – a durable situation?

Romania’s economical growth is one of the most spectacular ones in the region – the country is called “the new tiger of the East” by some. This growth is mainly based on consumption, which will definitely be a problem in the following years, when the financial crisis will force the state to adopt politics of consumption limitation. Opposite, Hungary is considered “the poorly prepared student” of the new UE members, due to the fact that it’s been facing a low economic growth and high unemployment rate for several years now, which appears to be leading to a prolonged recession. Therefore, the country was forced to ask for external financial help, which has only enlarged its external debt, which was rather large either way. The inflation has also contributed to the reversal of the ratio between the two countries: if in 2000, Hungary had a far better situation compared to that of Romania (Hungary’s inflation rate was only 9.8% compared to Romania’s 45.7%), the year 2008 finds the two states in a totally different situation, with similar inflation values. The inflation targets set by the Central Banks of the two countries for 2009 are 3.5% for Romania and 4.1% for Hungary. As far as the

semnificativă de optică între opinia investitorilor și cea a instituțiilor internaționale de rating, care plasează România, mai mult sau mai puțin justificat, în coada țărilor din Europa Centrală și de Est, deci în urma Ungariei.

Nu credem că poziția mai bună din acest moment a României în raport cu Ungaria reflectă o situație pe termen lung, deoarece instabilitatea economică mondială și schimbările spectaculoase de clasament sunt la ordinea zilei. Ambele guverne trebuie să înțeleagă faptul că intrarea și menținerea pe un trend ascendent, în acest moment, necesită măsuri dure, chiar dacă sunt nepopulare, și obiective clare pentru atingerea și menținerea indicatorilor economici în limitele impuse în urma dorinței lor de a adera la Zona Euro.

Putem spune, în urma analizei, că frontiera nu induce evoluții similare ale celor două țări, care evoluează potrivit realităților economice proprii, subscrise însă cadrului general european. Constatăm prin urmare că formele de separare specifice comerțului internațional – în special separarea prin dezvoltare, cea politică și cea culturală – sunt încă foarte prezente (Head, 2007), chiar și la nivelul Uniunii Europene prin efectele pe care le creează în relațiile dintre state.

Bibliografie

1. Agenția Română pentru Investiții Străine, 2008, „40% FDI increase in the first 9 months 2008”, <http://arisinvest.ro/en/news/view/128/>
2. Banca Națională a României, 2008, „Raport asupra inflației”, februarie 2008, noiembrie 2008, http://www.bnr.ro/def_en.htm
3. Banca Națională a României, 2008, Comunicate de presă, 26 martie 2008, 31 iulie 2008, 30 octombrie 2008, http://www.bnr.ro/def_en.htm
4. Banca Națională a României, 2008, „Foreign Direct Investment in Romania as

FDI goes, Romania has surpassed its neighbor, at least until 2008, both in the area of the country's attractiveness for foreign investors as well as concerning the number of projects and jobs created. However, there is a significant viewing difference between that of the foreign investors and the view of the international rating agencies, which have placed Romania, more or less legitimately, at the bottom of the list of the Central and Eastern Europe, therefore behind Hungary.

We don't feel that the fact that at the moment, Romania has a better situation than Hungary is a trend that will last, as worldwide economical instability and spectacular twists of classifications are a daily occurrence. Both governments have to understand that reaching and maintaining an ascending path requires, at this time, compelling measurements, even non populist and clear objectives for the reaching and maintaining of the economical indicators within the limits imposed by their desire to adhere to the Euro Zone.

It can be said, following this analysis, that the frontier doesn't induce similar evolutions of the two countries, which evolve according their own economical realities, but subscribed to the general European frame. It can therefore be noticed that the specific forms of separation of the international trade – especially developmental, political and cultural separation – are still present (Head, 2007), even at the level of the European Union, through the different effects created in the economical evolution of the states.

Bibliography

28. CEE Economic Data, 2008, „Outlook for 2009-2010”, Issue 2, 14, http://www.bankaustria.at/informationpdfs/CEE-Econ-Data_08-2_Hungary.pdf
29. CIB Bank, 2008, „S&P downgrades Hungary, outlook negative”, „Odd reaction by Hungary's forint to S&P downgrade”, „S&P cuts Hungary's LTFC

- of 31 December 2007", 2-5, http://www.bnr.ro/def_en.htm;
5. Comisia Națională de Prognoză, 2008, "Prognoza de toamnă 2008",
 6. http://www.cnp.ro/user/repository/prognoza_pe_termeni_mediu_2008_2013.pdf
 7. CEE Economic Data, 2008, "Outlook for 2009-2010", Issue 2, 14, http://www.bankaustria.at/informationpdfs/CEE-Econ-Data_08-2_Hungary.pdf
 8. CIB Bank, 2008, "S&P downgrades Hungary, outlook negative", "Odd reaction by Hungary's forint to S&P downgrade", "S&P cuts Hungary's LTFC rating", "Hungary is the crisis crater of CEE", Economic News, <http://www.cib.hu/topical/econews/econews?id=P16314>, P16315, P16316, P16311
 9. Ernst & Young, 2008, "An open world. Ernst & Young's 2008 European Attractiveness Survey", 22-26
 10. Ernst & Young, 2008, "2008 Southeast Europe Attractiveness Survey", 8-23
 11. European Commission. Directorate-General for Economic and Financial Affairs, 2008, "Economic Forecast. Autumn 2008", European Economy 7, 92-93, 106-107, http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication13290_en.pdf
 12. EUROSTAT, 2008, "February 2008. Euro area annual inflation up to 3.3%", Euro Indicators. News Release 38, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/pls/portal/docs/PAGE/PGP_PRD_CAT_PREREL/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2008/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2008_MONTH_03/2-14032008-EN-BP.PDF
 13. Guvernul României, 2007, "Programul de Convergență 2006-2009", 9
 14. Head, K., 2007, "Elements of Multinational Strategy" (Springer), 7-21
 15. Hungarian Investment and Trade Development Agency, http://www.itdh.com/engine.aspx?page=It dh_Foreign
 16. International Monetary Fund, 2008, "World Economic Outlook", April 2008, rating", "Hungary is the crisis crater of CEE", Economic News, <http://www.cib.hu/topical/econews/econews?id=P16314>, P16315, P16316, P16311
 30. Ernst & Young, 2008, "An open world. Ernst & Young's 2008 European Attractiveness Survey", 22-26
 31. Ernst & Young, 2008, "2008 Southeast Europe Attractiveness Survey", 8-23
 32. European Commission. Directorate-General for Economic and Financial Affairs, 2008, "Economic Forecast. Autumn 2008", European Economy 7, 92-93, 106-107, http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication13290_en.pdf
 33. EUROSTAT, 2008, "February 2008. Euro area annual inflation up to 3.3%", Euro Indicators. News Release 38, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/pls/portal/docs/PAGE/PGP_PRD_CAT_PREREL/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2008/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2008_MONTH_03/2-14032008-EN-BP.PDF
 34. Government of Romania, 2007, "Convergence Programme 2006-2009", 9
 35. Head, K., 2007, "Elements of Multinational Strategy" (Springer), 7-21
 36. Hungarian Investment and Trade Development Agency, http://www.itdh.com/engine.aspx?page=It dh_Foreign
 37. International Monetary Fund, 2008, "World Economic Outlook", April 2008, 246-252
 38. International Monetary Fund, 2008, "World Economic Outlook", October 2008, 69
 39. International Monetary Fund, 2008, "World Economic Outlook Database", <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2008/02/weodata/weoselgr.aspx>
 40. International Monetary Fund, 2007, "Hungary. Staff Report for the 2007 Article IV Consultation", 7-14, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2007/cr07250.pdf>
 41. Magyar Nemzeti Bank, 2008, "Quarterly

- 246-252
17. International Monetary Fund, 2008, „World Economic Outlook”, October 2008, 69
 18. International Monetary Fund, 2008, „World Economic Outlook Database”, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2008/02/weodata/weoselgr.aspx>
 19. International Monetary Fund, 2007, „Hungary. Staff Report for the 2007 Article IV Consultation”, 7-14, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2007/cr07250.pdf>
 20. Magyar Nemzeti Bank, 2008, „Quarterly Report on Inflation – august 2008”, 10, http://english.mnb.hu/Engine.aspx?page=mnb_infrep_en&ContentID=11315
 21. Magyar Nemzeti Bank, 2008, „Press release on the Monetary Council’s special meeting of 22 October 2008”, http://english.mnb.hu/Engine.aspx?page=mnb_monet_kozlem&ContentID=11688
 22. ***, 2007, „Reclaiming Hungary's growth potential”, The Budapest Sun Online, <http://www.budapestsun.com/cikk.php?id=27402>
 23. ***, 2008, „FMI: Creșterea economică a României va încetini la 5-6% în 2009”, Agenția de știri Mediafax, <http://www.mediafax.ro/economic/fmi-cresterea-economica-a-romaniei-va-inctini-la-5-6-in-2009.html?1686;3219487>
 24. ***, 2008, „PM: recession could last as long as year and a half – extended”, in *Budapest Business Journal online*, <http://bbjonline.hu/?col=1001&id=45294>
 25. ***, 2008, „Investițiile străine directe au crescut cu 40% în primele două luni ale anului”, Business Standard.ro, 16 mai, http://www.standard.ro/articol_44310/investitiile_straine_directe_au_crescut_cu_40_in_primele_doua_luni_ale_anului.html
 26. ***, 2008, „Fitch scade ratingurile Bulgariei, Ungariei and Kazahstanului odată cu retrogradarea României”, „Fitch coboară ratingurile BCR, BRD, BancPost, UniCredit Tiriac și Banca Românească”, Report on Inflation – august 2008”, 10, http://english.mnb.hu/Engine.aspx?page=mnb_infrep_en&ContentID=11315
 42. Magyar Nemzeti Bank, 2008, „Press release on the Monetary Council’s special meeting of 22 October 2008”, http://english.mnb.hu/Engine.aspx?page=mnb_monet_kozlem&ContentID=11688
 43. National Bank of Romania, 2008, „Inflation Report”, February 2008, November 2008, http://www.bnr.ro/def_en.htm
 44. National Bank of Romania, 2008, „Press release”, 26 March 2008, 31 July 2008, 30 October 2008, http://www.bnr.ro/def_en.htm
 45. National Bank of Romania, 2008, „Foreign Direct Investment in Romania as of 31 December 2007”, 2-5, http://www.bnr.ro/def_en.htm;
 46. National Forecast Commission, 2008, “Autumn forecast 2008”, http://www.cnp.ro/user/repository/prognostica_pe_termen_mediu_2008_2013.pdf
 47. Romanian Agency for Foreign Investment, 2008, „40% FDI increase in the first 9 months 2008”, <http://arisinvest.ro/en/news/view/128/>
 48. ***, 2007, „Reclaiming Hungary's growth potential”, The Budapest Sun Online, <http://www.budapestsun.com/cikk.php?id=27402>
 49. ***, 2008, „IMF: Slow down of Romania’s economical growth to 5-6% in 2009”, Mediafax News Agency, <http://www.mediafax.ro/economic/fmi-cresterea-economica-a-romaniei-va-inctini-la-5-6-in-2009.html?1686;3219487>
 50. ***, 2008, „PM: recession could last as long as year and a half – extended”, in *Budapest Business Journal online*, <http://bbjonline.hu/?col=1001&id=45294>
 51. ***, 2008, “Foreign direct investments have grown by 40% in the first two months of the year”, Business Standard.ro, 16 May,

- Website The Money Channel, 10 -12 noiembrie,
http://www.tmctv.ro/articol_53360/fitch_scade_ratingurile_bulgariei_ungariei_si_kazahstanului_odata_cu_retrogradarea_romaniei.html;
- http://www.tmctv.ro/articol_53440_70/fitch_coboara_ratingurile_bcr_brd_bancpost_unicredit_iriace_si_banca_romaneasca.html
27. ***, 2008, „ARIS: România va continua să reprezinte o destinație atractivă și profitabilă”, MoneyLine.ro, 12 noiembrie, http://www.moneyline.ro/articol_25446_16/aris_romania_va_continua_sa_reprezinta_o_destinatia_atractiva_si_profitabila.html
- http://www.standard.ro/articol_44310/investitiile_straine_directe_au_crescut_cu_40_in_primele_doua_luni_ale_anului.html
52. ***, 2008, „Fitch decreases the ratings of Bulgaria, Hungary and Kazakhstan, alongside of Romania’s downgrade”, „Fitch decreases the ratings of BCR, BRD, BancPost, UniCredit Tiriace and Romanian Bank”, The Money Channel Website, 10,-12 November, http://www.tmctv.ro/articol_53360/fitch_scade_ratingurile_bulgariei_ungariei_si_kazahstanului_odata_cu_retrogradarea_romaniei.html;
- http://www.tmctv.ro/articol_53440_70/fitch_coboara_ratingurile_bcr_brd_bancpost_unicredit_iriace_si_banca_romaneasca.html
53. ***, 2008, „ARIS: Romania will continue to represent an attractive and profitable destination”, MoneyLine.ro, 12 November, http://www.moneyline.ro/articol_25446_16/aris_romania_va_continua_sa_reprezinta_o_destinatia_atractiva_si_profitabila.html

Tabelul 1. România. Contribuții la creșterea PIB

%	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PIB	4.2	7.9	6.0	9.1	6.0	6.3	6.2	6.0	6.0
Industrie	0.6	1.7	1.2	1.1	1.1	1.2	1.2	1.2	1.2
Agricultură	-2.2	0.3	- 1.3	1.0	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1
Construcții	0.6	1.6	2.5	2.6	1.4	1.4	1.3	1.2	1.1
Servicii	4.2	3.4	3.5	2.4	2.8	3.1	3.2	3.1	3.2

Sursa: Comisia Națională de Prognoză, *Prognoza de toamnă 2008*, 20 octombrie 2008

Tabelul 2. Rating – Europa Centrală și de Est (împrumuturi externe pe termen lung)

Moody’s		Standard & Poor’s		Fitch	
Aaa		AAA		AAA	
Aa1		AA+		AA+	
Aa2	Slovenia	AA	Slovenia	AA	Slovenia
Aa3		AA-		AA-	

A1	Cehia, Estonia, Slovacia	A+		A+	Cehia, Slovacia
A2	Polonia, Lituania	A	Cehia, Estonia, Slovacia	A	
A3	Ungaria , Letonia	A-	Polonia	A-	Estonia, Lituania, Polonia
Baa1		BBB+	Lituania	BBB+	
Baa2		BBB	Bulgaria, Ungaria	BBB	Ungaria , Letonia
Baa3	Bulgaria, România	BBB-	Letonia	BBB-	Bulgaria
Ba1		BB+	România	BB+	România
Ba2		BB		BB	
Ba3		BB-		BB-	
B1		B+		B+	
B2		B		B	
B3		B-		B-	

Sursa: Website CIB Bank din baza de date Portfolio.hu

Tabelul 3. Primele 10 țări după numărul de locuri de muncă create în 2007

Poziția 2007	Tara	Număr locuri de muncă create 2007	Cota de piață 2007	Evoluție 2006-2007
1	Marea Britanie	24.186	13.7%	-13%
2	Polonia	18.399	10.4%	-41%
3	Cehia	15.102	8.6%	-14%
4	Rusia	14.934	8.5%	85%
5	Franța	14.488	8.2%	-29%
6	România	12.464	7.1%	-12%
7	Ungaria	11.104	6.3%	-1%
8	Slovacia	8.479	4.8%	-37%
9	Spania	7.335	4.2%	-31%
10	Germania	5.972	3.4%	-40%

Sursa: *Ernst & Young Investment Monitor 2008*

Tabelul 4. Primele 10 țări după numărul de proiecte realizate în 2007

Poziția 2007	Tara	Număr de proiecte 2007	Cota de piață 2007	Evoluție 2006-2007
1	Marea Britanie	713	19.2%	4%
2	Franța	541	14.6%	-4%
3	Germania	305	8.2%	7%
4	Spania	256	6.9%	21%
5	Belgia	175	4.7%	-5%
6	România	150	4.0%	7%
7	Polonia	146	3.9%	-4%
8	Rusia	139	3.7%	60%
9	Ungaria	135	3.6%	25%
10	Elveția	124	3.3%	-9%

Sursa: *Ernst & Young Investment Monitor 2008*

Table 1. Romania. Contributions in the GDP increase

%	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
GDP	4.2	7.9	6.0	9.1	6.0	6.3	6.2	6.0	6.0
Industry	0.6	1.7	1.2	1.1	1.1	1.2	1.2	1.2	1.2
Agriculture	-2.2	0.3	- 1.3	1.0	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1
Constructions	0.6	1.6	2.5	2.6	1.4	1.4	1.3	1.2	1.1
Services	4.2	3.4	3.5	2.4	2.8	3.1	3.2	3.1	3.2

Source: The National Forecast Commission, *Autumn forecast 2008*, October 20th, 2008

Table 2. Credit ratings – Central and Eastern Europe (long-term foreign currency)

Moody's		Standard & Poor's		Fitch	
Aaa		AAA		AAA	
Aa1		AA+		AA+	
Aa2	Slovenia	AA	Slovenia	AA	Slovenia
Aa3		AA-		AA-	
A1	Czech Republic, Estonia, Slovakia	A+		A+	Czech Republic, Slovakia
A2	Poland, Lithuania	A	Czech Republic, Estonia, Slovakia	A	
A3	Hungary , Latvia	A-	Poland	A-	Estonia, Lithuania, Poland
Baa1		BBB+	Lithuania	BBB+	
Baa2		BBB	Bulgaria, Hungary	BBB	Hungary , Latvia
Baa3	Bulgaria, Romania	BBB-	Latvia	BBB-	Bulgaria
Ba1		BB+	Romania	BB+	Romania
Ba2		BB		BB	
Ba3		BB-		BB-	
B1		B+		B+	
B2		B		B	
B3		B-		B-	

Source: Website CIB Bank from Portfolio.hu data collection

Table 3. Top 10 countries for job creation in 2007

Rank in 2007	Country	Number of jobs created 2007	Market share 2007	Evolution 2006-2007
1	UK	24.186	13.7%	-13%
2	Poland	18.399	10.4%	-41%
3	Czech Republic	15.102	8.6%	-14%
4	Russia	14.934	8.5%	85%
5	France	14.488	8.2%	-29%
6	Romania	12.464	7.1%	-12%
7	Hungary	11.104	6.3%	-1%
8	Slovakia	8.479	4.8%	-37%
9	Spain	7.335	4.2%	-31%
10	Germany	5.972	3.4%	-40%

Source: *Ernst & Young Investment Monitor 2008*

Table 4. Top 10 countries for number of projects in 2007

Rank in 2007	Country	Number of projects 2007	Market share 2007	Evolution 2006-2007
1	UK	713	19.2%	4%
2	France	541	14.6%	-4%
3	Germany	305	8.2%	7%
4	Spain	256	6.9%	21%
5	Belgium	175	4.7%	-5%
6	Romania	150	4.0%	7%
7	Poland	146	3.9%	-4%
8	Russia	139	3.7%	60%
9	Hungary	135	3.6%	25%
10	Switzerland	124	3.3%	-9%

Source: Ernst & Young Investment Monitor 2008